

Життєвий шлях Іллі Шрага

Один із найвідоміших діячів громадсько-політичного руху адвокат Ілля Людвигович Шраг народився 23 серпня (за старим стилем) 1847 р. у місті Седневі. Навчався у Чернігівській гімназії, а потім – на юридичному факультеті Санкт-Петербурзького університету. За участь у студентському русі був виключений з навчального закладу. Згодом він все-таки отримав вищу освіту, здавши екстерном іспити за курс юридичного факультету Київського університету.

Його кар'єра розпочалася 1875 р. на посаді адвоката (присяжного повіреного) окружного суду в Чернігові. Минуло небагато часу, і І.Л.Шраг здобув визнання на цій ниві. Паралельно він працював у чернігівському земстві. Також у 1875 році І.Л.Шрага обирають гласним чернігівської міської думи, а водночас і членом міської управи. Протягом 1879 по 1887 років він перебуває на посаді заступника міського голови.

Ілля Шраг брав активну участь у створенні та діяльності місцевої «Громади», «Просвіти», а також Чернігівської архівної комісії. Завдяки І.Л.Шрагу комісія перетворилася на справжній центр національно-визвольного руху. Це серйозно непокоїло місцеву владу і врешті-решт у березні 1904 р. внаслідок гострого конфлікту з губернатором І.Л.Шраг відмовився від посади помічника голови Чернігівської архівної комісії і разом з іншими представниками прогресивної інтелігенції вийшов з її складу.

Чимало зусиль доклав І.Л.Шраг для відкриття у Чернігові на основі колекції Василя Тарновського Музею українських старожитностей. У 1902 р. музей, який сучасники цілком слушно вважали скарбницею української культури, відчинив свої двері.

У 1908 року Ілля Шраг разом із Євгеном Чикаленком розбудовує Товариство українських поступовців, веде нелегальну партійну роботу, також виконує обов'язки мирового судді.

Після повалення самодержавства І.Л.Шрага обирають головою губерньського виконкому, а у квітні 1917 року — членом Української Центральної Ради. Наприкінці 1917 р. І.Л.Шраг увійшов до складу ініціативної групи, яка заснувала у Чернігові видавниче товариство «Сіверянська думка», де друкували видання українською мовою.

Від імені гетьмана Павла Скоропадського І.Л.Шрагу пропонували зайняти посаду голови уряду, але рідні Іллі Людвиговича наполягли на його відмові через поганий стан здоров'я.

Помер І.Л.Шраг 11 квітня 1919 р. у Чернігові, перебуваючи під домашнім арештом у більшовиків. Проте видатному українському діячеві було влаштовано гідний похорон.

Німець за походженням Ілля Людвигович Шраг усе своє життя присвятив благородному служінню справі поширення і утвердження національної самосвідомості українського народу. Практично все його життя пройшло на Чернігівщині, але, як влучно зазначив академік С.Єфремов, постать І.Л.Шрага «не вкладалася в рамки місцевого провінціального побуту, його виступи виходили поза межі місцевих інтересів і через те знали його й шанували далеко за межами рідної Сіверянщини».

ББК 91.9:63
Ш 85

Ілля Шраг : до 165-річчя від дня народження : бібліогр. список / укладач О.Куннова ; ред. Г.Сурніна ; відп. за вип. Н.Власенко. — Чернігів, 2012. — (Видатні чернігівці)

ББК 91.9:63

Укладач, комп. набір: О.Куннова

Редактор та дизайн: Г.Сурніна

Комп. верстка: Н.Крижановська

Відповідальна за випуск: Н.Власенко

Адреса бібліотеки:
14000 м. Чернігів, вул. Кирпоноса, 22
тел. (0462)77-51-20
www.lib.cult.gov.ua
www.bibl-kotsubenskogo.edukit.cn.ua
lib-clis@ukr.net

Чернігівська міська централізована
бібліотечна система
Центральна бібліотека імені М.М. Коцюбинського

Серія «Видатні чернігівці»

Ілля Шраг

До 165-річчя від дня народження

Бібліографічний список

Чернігів 2012

Бібліографія

Демченко Т. Батько Шраг : [монографія] / Т.Демченко. – Чернігів : РВК «Деснянська правда», 2008. – 264 с.

Демченко Т. «Батько Шраг» / Т.Демченко, Г.Курас // Чернігівщина incognita. – Чернігів : КП «Видавництво «Чернігівські обереги», 2004. – С.302-309

Демченко Т. Великий «тихий» українець : [І.Л.Шраг] / Т.Демченко // Київ. – 2008. - № 5-6. – С.168 – 175

Демченко Т. Вибір шляху: українська доля Іллі Шрага / Т.Демченко // Сіверян. літопис. – 2007. - № 4. – С.3-9

Демченко Т. Деякі нові дані про родину Іллі Шрага / Т.Демченко // Шрагівські читання. – Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2011. – Вип. 1. – С.8-17

Демченко Т. «Знов море праці розстилається перед нами...» : листи Сергія Єфремова до Іллі Шрага / Т.Демченко, В. Онищенко // Літ. Чернігів. – 2001. - № 17. – С.69-78

Демченко Т. Ілля Шраг і Михайло Коцюбинський / Т.Демченко // Шрагівські читання. – Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2011. – Вип. 1. – С.72-83

Демченко Т. Ілля Шраг та українська культура / Т.Демченко, В.Онищенко // Літ. Чернігів. – 1993. – № 1. – С.92-100

Демченко Т. На схилі віку: останній рік життя Іллі Шрага / Т.Демченко // Шрагівські читання. – Чернігів : Просвіта, 2012. – Вип. 2. – С.184-196

Демченко Т. Одне його ім'я є дорогим... : «Батько» Шраг – видатний діяч національно-визвольного руху / Т.Демченко // День. – 2012. – 30 листоп. – 1 груд. – С.8

Єрмашов Т. Співпраця С.Єфремова та І.Шрага в українській справі / Т.Єрмашов // Шрагівські читання. – Чернігів : Просвіта, 2012. – Вип. 2. – С.52-56

Зеленська Л. І громадський діяч : (до 150-річчя з дня народження І.Л.Шрага) // Черніг. відом. – 1997. – 29 серп.

Зеленська Л. Листи М. Грушевського до І.Шрага / Л.Зеленська // Літ. Чернігів. – 2001. - № 17. – С.79-87

Ілля Шраг // Чернігівські земці : (історико-біографічні нариси). – Чернігів : КП «Видавництво «Чернігівські обереги», 2009. – С.251-282

Ісаєнко О. Ілля Шраг та Василь Хижняков: порівняльна характеристика / О.Ісаєнко // Шрагівські читання. – Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2011. – Вип. 1. – С.35-42

Катренко А. Політична діяльність земців-лібералів України (друга половина 70-х – початок 80-х років XIX ст.) / А.Катренко // Київ. старовина. – 2001. - № 1. – С.118-137

На сторінках 125-127 наведені листи І.Л.Шрага до О.Ф.Кістяківського

Коваленко О. Ілля Шраг і краєзнавчий рух на Чернігівщині / О.Коваленко, А.Гапієнко // Чернігівщина краєзнавча : календар 2005. – К., 2004. – С.114; 116

Курас Г. Державотворча діяльність І.Шрага за доби української революції (1917-1918 рр.) / Г.Курас, Т.Демченко // Літ. Чернігів. – 2003. - № 1. – С. 101-110

Легецька Л. Демченко Т.П. «Батько Шраг». – Чернігів: РВК «Деснянська правда», 2008. – 267 с. : [рецензія] / Л.Легецька // Сіверян. літопис. – 2010. - № 1. – С.127-130

Листи Ганни Барвінок до Іллі Шрага / передм. С.Короненко ; публ. О.Єрмоленко, Н.Коцюбинської // Київ. – 2006.—№ 10. – С.137-163; № 11. – С.122-151; № 12. – С.129-140; 2007. - № 1. – С.149-161; № 2. – С.150-172; № 7-8. – С.130-167; № 10. – С.155-167; № 11. – С.178-188

Листи до Михайла Коцюбинського. – Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2003. – С.347-351

Наведено два листи І.Л.Шрага 1910 та 1913 рр.

На поклик свободи // Сапон В. Седнів історико-краєзнавчі етюди / В.Сапон. – Ніжин : «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2004. – С.60-66

І.Л.Шраг – уродженець Седнева.

Онищенко О. Правнича діяльність Іллі Шрага / О.Онищенко Шевченко // Шрагівські читання. – Чернігів : Просвіта, 2012. – Вип. 2. – С.57-62

Онищенко О. Штрихи до портрету доньки І.Шрага – Олени Чуднівської / О.Онищенко // Шрагівські читання. – Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2011. – Вип. 1. – С.18-21

Онищенко О. Юридична діяльність І.Шрага / О.Онищенко // Сіверян. літопис. – 2000. - № 6. – С.76-79

Пирятинський С. Невідомий Ілля Шраг / С.Пирятинський // Черніг. відом. – 1998. – 10 лют.

Про презентацію книги «І.Л.Шраг. Документи і матеріали» в обласній державній бібліотеці імені В.Короленка

Попик В. Депутат першої думи : [І.Л.Шраг] / В.Попик // Пам'ять століть. – 2009. - № 1-2. – С.266

Рахно О. Листи Олександра Русова до Іллі Шрага / О.Рахно // Сіверян. літопис. – 1999. - № 2. – С.142-147

Самойленко Г. В. Громадсько-культурне та літературне життя в Чернігові у кінці XIX – початку XX ст. / Г.В.Самойленко. – Ніжин : ТОВ «Наука-сервіс», 1999. – С.35-56

Діяльність І.Л.Шрага у нелегальному об'єднанні прогресивної інтелігенції Чернігова «Громада» та у

Сапон В. Той знаменитий Шрагівський обід / В.Сапон // Десн. правда. – 1997. – 31 лип.

Документальна оповідь про одну з найважливіших подій у житті І.Л.Шрага, що сталася навесні 1900 року

Сапон В. «Дорогий і рідний батько українського народу...» / В.Сапон // Десн. правда. – 2008. – 1 листоп. – С.11

Про презентацію в обласній державній бібліотеці імені В.Короленка книги Тамари Демченко «Батько Шраг»

Сапон В. Той знаменитий Шрагівський обід / В.Сапон // Десн. правда. – 1997. – 31 лип.

Документальна оповідь про одну з найважливіших подій у житті І.Л.Шрага, що сталася навесні 1900 року

Скорульська Р. «Такий любий знайомий в Чернігові...»: І.Л.Шраг у висвітленні епістолярію М.В.Лисенка / Р.Скорульська // Шрагівські читання. – Чернігів : Просвіта, 2012. – Вип. 2. – С.91-95

Соломаха С. Українець-німець з Чернігова 100 років тому домагався автономії України : [І.Шраг] / С.Соломаха // Сіверщина. – 2006. – 26 трав. – С.9

Старовойтенко І. Євген Чикаленко та Ілля Шраг на спільній ниві громадського життя України / І.Старовойтенко // Сіверян. літопис. – 2007. - № 5. – С.3-8

Старовойтенко І. Ілля Шраг у громадсько-культурних заходах української громади початку XX ст. / І.Старовойтенко // Шрагівські читання. – Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2011. – Вип. 1. – С.25-35

Шара Л. Чернігівська міська дума / Л.Шара. – Чернігів: Видавець Лозовий В.М., 2010. – С.35-38

Участь І.Л.Шрага у діяльності Чернігівської міської думи

Шарпата Н. Містечко Седнів – мала Батьківщина Іллі Шрага / Н.Шарпата // Шрагівські читання. – Чернігів : Видавець Лозовий В.М., 2011. – Вип. 1. – С.4-8

Шевченко В. «Листи з Чернігівщини» І.Шрага як історичне джерело / В.Шевченко // Шрагівські читання. – Чернігів : Просвіта, 2012. – Вип. 2. – С.204

Шевченко В. Українська зірка Іллі Шрага / В.М.Шевченко, Т.П.Демченко // Просвіта. – 1997. – 13 верес. – С.2

Шевченко В. Ювілей, який мав великий резонанс у Чернігові / В.Шевченко, Т.Демченко // Літ. Чернігів. – 1996. - № 8. – С.52-66

Громадськість Чернігова у березні 1900 року урочисто відзначала 25-літній ювілей фахової та громадської діяльності І.Л.Шрага